

Repertoriumnummer 2020 /
Datum van uitspraak 15 januari 2020
Rolnummer 2018/AR/1370

Uitgifte

Uitgereikt aan	Uitgereikt aan	Uitgereikt aan
op € BUR	op € BUR	op € BUR

☐ Niet aan te bieden aan de
ontvanger

Eindarrest
Kopie aan OM:
- EEX-Verordening

Hof van beroep Antwerpen

Arrest

kamer B8E3
burgerlijke zaken

Aangeboden op
Niet te registreren

1. **L L D M, vennootschap met beperkte aansprakelijkheid naar Frans recht**, ingeschreven in het handelsregister onder nummer 2008B40131, met maatschappelijke zetel te [adres] (Frankrijk),
appellante,

vertegenwoordigd door Mr. [...] loco Mr. [...], advocaat te [adres],

tegen het vonnis van de rechtbank van koophandel Antwerpen, afdeling Turnhout van 21 maart 2018

tegen

1. **P-S BVBA**, ON 0474.522.812, met maatschappelijke zetel te [adres – België],
geïntimeerde,

vertegenwoordigd door Mr. [...] loco Mr. [...], advocaat te [adres]

Mede inzake

1. **S F S, vennootschap naar Frans recht**, met maatschappelijke zetel te [adres] (Frankrijk), met woonstkeuze op het kantoor van haar raadsman Mr. [...], [adres]
gedwongen tussenkomende partij,

vertegenwoordigd door Mr. [...] loco Mr. [...], advocaat te [adres]

De door de wet vereiste processtukken zijn in behoorlijke vorm overgelegd, waaronder het bestreden vonnis van de rechtbank van koophandel te Antwerpen, afdeling Turnhout van 21 maart 2018, het verzoekschrift, ter griffie van dit hof neergelegd op 16 juli 2018, waarmee hoger beroep werd ingesteld tegen het bestreden vonnis van 21 maart 2018 en de conclusies, neergelegd door partijen.

Het hof verwijst naar de artikelen 780, 744 en 748 bis Ger. W. en slaat acht op de vorderingen en excepties zoals ze werden geformuleerd in het beschikkend gedeelte van de (laatste) syntheseconclusies van partijen.

De zaak werd op de openbare terechtzitting van 18 december 2019 op tegenspraak behandeld en vervolgens in beraad genomen.

I. FEITEN EN VOORGAANDEN

1. De vennootschap met beperkte aansprakelijkheid naar Frans recht L. L. D. M. (hierna “L L d M”) (appellante) is sinds 2008 actief in de verkoop van kleding en decoratie in Saint-Tropez, [staat, nr.)

BVBA P-S (hierna “P S”) (geïntimeerde) is een leverancier van meubilair.

P-S sloot op 1 januari 2011 een handelsagentuurovereenkomst met de vennootschap naar Frans recht S. France Sud (hierna “S France”) (geïntimeerde in tussenkomst en gemeenverklaring) waarbij S. France als exclusieve handelsagent van P-S werd aangesteld in Zuid-Frankrijk (regio's Aquitaine, Limousin, Midi-Pyrénées, Auvergne, Rhône-Alpes, Provence-Alpes-Côte d'Azur, Corse Languedoc-Rousillon).

2. Op 21 april 2015 sloten L.L. d. M. en P.-S een samenwerkingsovereenkomst in uitvoering waarvan P-S goederen in consignatie ter beschikking stelde van L. L. d. M. en L. L. d. M. deze kon verkopen in haar winkel in Saint-Tropez. De goederen die L. L. d. M. aan haar klanten verkocht werden maandelijks door P.-S. aan L. L. d. M. gefactureerd.

Op het einde van het seizoen 2015 werd het niet door L. L. d. M. verkochte meubilair teruggestuurd naar P-S, met uitzondering van enkele meubels en spiegels waarvoor P-S op 13 april 2016 factuur VF160321 t.b.v. 16.091,24 EUR uitschreef.

Volgens S. France verzocht P-S haar om het door L. L. d. M. aan P-S verschuldigde bedrag te innen.

Met e-mail van 15 juli 2016 deelde E. V. L. van S. France aan L. L. d. M. mee dat zij de cheque voor factuur VF160321 van P-S zou komen innen. De factuur van P-S was aan de e-mail gehecht.

Tijdens het bezoek van E. V. L. overhandigde L. L. d. M. vier cheques, respectievelijk van 3.000,00 EUR, 3.100,00 EUR, 3.200,00 EUR en 2.700,00 EUR voor een bedrag van 12.000,00 EUR in totaal. E. V. L. vermeldde op de factuur dat deze betaald werd t.b.v. 12.000,00 EUR met vier cheques, zodat een saldo van 4.091,24 EUR restte. Met betrekking tot dit saldo werd op de factuur vermeld: *“A discuter. Après solde de tous comptes”* (vertaald : *“Te bespreken. Tot saldo van alle rekeningen”*).

S. France inde de drie cheques van resp. 3.000,00 EUR, 3.100,00 EUR en 3.200,00 EUR en de bedragen werden gedebiteerd van de rekening van L. L. d. M. respectievelijk op 19

september 2016, 3 oktober 2016 en 4 november 2016. De laatste cheque van 2.700,00 EUR kon niet worden geïnd omdat de rekening van L. L. d. M. op dat ogenblik was afgesloten wegens de opening van een procedure tot gerechtelijke reorganisatie.

S. France betwist niet dat zij de vier cheques ontvangen heeft, noch dat zij drie cheques geïnd heeft. Zij betwist evenmin dat zij slechts een bedrag van 3.000,00 EUR aan P-S heeft overgemaakt. Zij stelt dat het bedrag van 6.300,00 EUR verrekend werd met de bedragen die zij op basis van de handelsagentuurovereenkomst nog van P-S tegoed had.

Met e-mail van 23 november 2017 bevestigde L. L. d. M. aan P-S de betaling van de factuur door middel van de vier cheques.

Met brief van 29 november 2017 deed de raadsman van P-S mee dat hij slechts een betaling van 3.000,00 EUR had ontvangen en vroeg hij L. L. d. M. het bewijs te leveren van de betaling van het saldo van 9.300,00 EUR.

L. L. d. M. bezorgde de raadsman van P-S het bewijs dat haar rekening gedebiteerd was met het bedrag van de drie cheques.

Op deze brief volgde geen reactie van P-S.

3. Op 19 september 2017 verleende de rechtbank van koophandel (thans ondernemingsrechtbank) Antwerpen, afdeling Turnhout, op verzoek van P-S een Europees bevel tot betaling tegen L. L. d. M.

Op 29 januari 2018 diende L. L. d. M. een verweerschrift in tot verderzetting van de procedure voor de bevoegde rechtbank.

II. BESTREDEN VONNIS

4. Met vonnis van 21 maart 2018 verklaarde de rechtbank van koophandel (thans ondernemingsrechtbank) Antwerpen, afdeling Turnhout, de vordering van P-S toelaatbaar en gegrond en veroordeelde zij L. L. D. M. tot betaling van 13.091,24 EUR in hoofdsom en een forfaitaire schadevergoeding van 1.309,12 EUR, te vermeerderen met de verwijlsintresten op de hoofdsom aan de intrestvoet conform de wet van 2 augustus 2002 betreffende de bestrijding van de betalingsachterstand bij handelstransacties te berekenen vanaf de vervaldatum van de factuur tot op de datum van de dagvaarding, en vanaf dan meer de gerechtelijke intresten aan (i) de conventionele intrestvoet op de hoofdsom met

dien verstande dat deze intrestvoet werd herleid tot de intrestvoet overeenkomstig de wet van 2 augustus 2002 en (ii) aan de gewone wettelijke intrestvoet op de schadevergoeding, telkens tot op de datum van de volledige betaling. De rechtbank veroordeelde L. L. d. M. eveneens tot de kosten. De voorlopige tenuitvoerlegging van het vonnis werd toegestaan en het vonnis werd gewaarmerkt als Europese Executoriale Titel.

Het vonnis werd betekend op 29 juni 2018.

Op 9 oktober 2018 heeft L. L. d. M. het bedrag van de niet gedekte cheque (2.700,00 EUR) aan P-S betaald.

III. VORDERINGEN IN HOGER BEROEP

5. Met verzoekschrift neergelegd ter griffie op 16 juli 2018 tekende L. L. d. M. hoger beroep aan.

Met dagvaarding in tussenkomst en gemeenverklaring van 6 februari 2019 dagvaardde P-S S France om tussen te komen in het hangende geding en het arrest aan haar gemeen te horen verklaren.

6. In haar syntheseconclusies vordert L. L. d. M.:
- het beroep ontvankelijk en gegrond te verklaren;
 - voor recht te zeggen dat de eerste rechter territoriaal onbevoegd was om kennis te nemen van het geschil en het bestreden vonnis teniet te doen en de vorderingen van P-S af te wijzen wegens gebrek aan rechtsmacht;
 - subsidiair, de oorspronkelijke vordering van P-S ongegrond te verklaren;
 - in elk geval P-S te veroordelen tot betaling van 1,00 EUR provisioneel ten titel van schadevergoeding wegens tergend en roekeloos geding;
 - P-S te veroordelen tot de kosten van het geding in beide aanleggen.

In haar syntheseconclusies vordert P-S:

- het hoger beroep van L. L. d. M. ongegrond te verklaren en L. L. d. M. te veroordelen tot de kosten van het hoger beroep;
- ondergeschikt: L. L. d. M. in ieder geval te veroordelen tot betaling van 4.091,24 EUR, te vermeerderen met 10 % schadebeding of 1.309,12 EUR en intresten aan 10 % vanaf 13 april 2016 tot op de datum van de volledige betaling, alsook tot de kosten;
- S. France te veroordelen tot gedwongen tussenkomst in huidig geding, het uit te spreken arrest aan haar gemeen te verklaren en haar te veroordelen tot de kosten.

S. France vordert :

- de vordering van P-S af te wijzen als onontvankelijk;

- P-S conform artikel 871 Gerechtelijk Wetboek te veroordelen tot overlegging van alle facturen die zij aan klanten, gevestigd in het contractueel territoriaal gebied van S. France, heeft uitgestuurd;
- P-S te veroordelen tot de kosten van het geding.

IV. ONTVANKELIJKHEID

7. Het bestreden vonnis werd betekend op 29 juni 2018.

Het hoger beroep is tijdig en regelmatig naar de vorm. Het hoger beroep is ook toelaatbaar.

8. Partijen werpen geen middel van onontvankelijkheid op ten aanzien van de vordering in tussenkomst en gemeenverklaring. Het hof ziet evenmin redenen om ambtshalve een middel van onontvankelijkheid op te werpen. De vorderingen in tussenkomst en gemeenverklaring is ontvankelijk.

V. BEOORDELING

9. Ter zitting van 18 december 2019 verklaarde de raadsman van P-S afstand te doen van zijn vordering tegen S. France. Deze afstand werd door S. France aanvaard.

10. Artikel 6 van de Verordening (EG) nr. 1896/2006 tot invoering van een Europese betalingsbevelprocedure (hierna “Verordening 1896/2006”) bepaalt: *“Voor de toepassing van deze verordening wordt de rechterlijke bevoegdheid bepaald volgens de ter zake geldende regels van het Gemeenschapsrecht, en met name Verordening (EG) nr. 44/2001.”*

Voor procedures die op of na 10 januari 2015 worden ingeleid is Verordening 44/2001 vervangen door Verordening (EU) Nr. 1215/2012 van 12 december 2012 betreffende de rechterlijke bevoegdheid, de erkenning en de tenuitvoerlegging van beslissingen in burgerlijke en handelszaken (hierna de “Brussel Ibis Verordening”). De internationale rechtsmacht dient bijgevolg beoordeeld te worden op grond van de bepalingen van de Brussel Ibis Verordening.

11. L. L. d. M. werpt in haar verzoekschrift in hoger beroep de exceptie van internationale rechtsmacht van de eerste rechter op. Zij stelt dat zij had gedagvaard moeten worden voor de rechtbank van haar zetel in Frankrijk op grond van artikel 4 lid 1 van de Brussel Ibis Verordening. Aanvullend stelt zij dat zij ook op grond van artikel 7.1. b) van de Brussel Ibis Verordening voor de rechtbank van haar zetel in Frankrijk had moeten gedagvaard worden.

P-S verwijst in haar conclusies naar haar algemene voorwaarden die L. L. d. M. volgens haar nooit betwist heeft en waarin een forumkeuzebeding is opgenomen voor de rechtbanken te Turnhout.

12. L. L. d. M. heeft een verweerschrift ingediend tegen het Europees Betalingsbevel (Formulier F). In het verweerschrift tegen het Europees Betalingsbevel moet niet vermeld worden op welke gronden de betwisting berust (artikel 16.3 Verordening 1896/2006).

Voor de eerste rechter is L. L. d. M. niet verschenen. Zij heeft de exceptie van internationale rechtsmacht *in limine litis* ingeroepen in haar verzoekschrift in hoger beroep.

Op grond van artikel 4.1. van de Brussel Ibis Verordening *“worden zij die woonplaats hebben op het grondgebied van een lidstaat, ongeacht hun nationaliteit, opgeroepen voor de gerechten van die lidstaat.”*

Vennootschappen hebben hun woonplaats op de plaats van hun statutaire zetel of een hoofdbestuur of hun hoofdvestiging (artikel 63.1 van de Brussel Ibis Verordening).

L. L. d. M. heeft haar statutaire zetel in Frankrijk. Uit niets blijkt dat zij haar hoofdbestuur of een hoofdvestiging in België heeft. Zij diende bijgevolg in principe voor de rechtbanken van de plaats van haar maatschappelijke zetel in Frankrijk gedagvaard te worden.

13. De regel van artikel 4.1. van de Brussel Ibis Verordening geldt “onverminderd” de overige bepalingen van de Brussel Ibis Verordening.

P-S stelt dat de rechtbank van koophandel (thans ondernemingsrechtbank) Antwerpen, afdeling Turnhout wel degelijk bevoegd was om kennis te nemen van de betwisting, gelet op het forumkeuzebeding in haar algemene voorwaarden die door L. L. d. M. aanvaard werden.

Artikel 5.1. van de Brussel Ibis Verordening bepaalt dat *“degenen die op het grondgebied van een lidstaat woonplaats hebben, (...) slechts voor het gerecht van een andere lidstaat (kunnen) worden opgeroepen krachtens de in de afdelingen 2 tot en met 7 van dit hoofdstuk gegeven regels.”*

Artikel 25.1. van de Brussel Ibis Verordening bepaalt: *“Indien de partijen, ongeacht hun woonplaats, een gerecht of de gerechten van een lidstaat hebben aangewezen voor de kennisneming van geschillen die naar aanleiding van een bepaalde rechtsbetrekking zijn ontstaan of zullen ontstaan, is dit gerecht of zijn de gerechten van die lidstaat bevoegd, tenzij de overeenkomst krachtens het recht van die lidstaat nietig is wat haar materiële geldigheid betreft. Deze bevoegdheid is exclusief, tenzij de partijen anders zijn overeengekomen. De overeenkomst tot aanwijzing van een bevoegd gerecht wordt gesloten:*

a) hetzij bij een schriftelijke overeenkomst of bij een schriftelijk bevestigde mondelinge overeenkomst;

- b) hetzij in een vorm die wordt toegelaten door de handelwijzen die tussen de partijen gebruikelijk zijn geworden;*
- c) hetzij, in de internationale handel, in een vorm die overeenstemt met een gewoonte waarvan de partijen op de hoogte zijn of hadden behoren te zijn en die in de internationale handel algemeen bekend is en door partijen bij dergelijke overeenkomsten in de betrokken handelsbranche doorgaans in acht wordt genomen.”*

In het verzoek om een Europees Betalingsbevel (Formulier A) beriep zij zich voor wat de gronden voor de bevoegdheid van de rechtbank van koophandel (thans ondernemingsrechtbank) Antwerpen, afdeling Turnhout betreft, op een door de partijen overeengekomen keuze van het gerecht.

De samenwerkingsovereenkomst die tussen partijen werd afgesloten bevat geen forumkeuzebeding en verwijst ook niet naar de algemene voorwaarden van geïntimeerde.

P-S toont niet aan dat tussen beide partijen wilsovereenstemming bestond over het feit dat hun commerciële relatie, naast de samenwerkingsovereenkomst, eveneens beheerst zou worden door de algemene voorwaarden van P-S.

P-S leidt de aanvaarding door L. L. d. M. van de algemene voorwaarden enkel af uit het feit dat L. L. d. M. deze algemene voorwaarden nooit betwist heeft. Zij toont evenwel niet aan dat zij deze algemene voorwaarden uiterlijk op het ogenblik van het afsluiten van de overeenkomst ter kennis gebracht heeft van L. L. d. M. en dat L. L. d. M. deze aanvaard heeft.

De facturen van P-S bevatten immers op de voorzijde geen verwijzing naar de algemene voorwaarden. Evenmin toont P-S aan dat deze algemene voorwaarden op de achterzijde van de factuur vermeld zijn.

De vermelding van het forumkeuzebeding in de algemene voorwaarden van P-S voldoet dan ook niet aan de voorwaarden van artikel 25.1. van de Brussel Ibis Verordening, zodat P-S zich hierop niet kan beroepen.

14. L. L. d. M. beroept zich aanvullend eveneens op de bevoegdheidsgrond voorzien in artikel 7.1. b) van de Brussel Ibis Verordening. Volgens haar moet de samenwerkingsovereenkomst beschouwd worden als een overeenkomst op grond waarvan zij diensten verstrekke in Frankrijk, zodat zij in Frankrijk had moeten worden gedagvaard. P-S daarentegen stelt dat er geen sprake is van een dienstenovereenkomst en dat zij gedagvaard heeft tot betaling van het saldo van een factuur, waarbij de betaling diende te gebeuren op haar zetel, zodat zij op grond van artikel 7.1.a) van de Brussel Ibis Verordening L. L. d. M. wel degelijk kon dagvaarden voor de rechtbank in Turnhout.

Artikel 7.1 van de Brussel Ibis Verordening bepaalt : *“Een persoon die woonplaats heeft op het grondgebied van een lidstaat, kan in een andere lidstaat voor de volgende rechten worden opgeroepen:*

1. *a) ten aanzien van verbintenissen uit overeenkomst, voor het gerecht van de plaats waar de verbintenis die aan de eis ten grondslag ligt, is uitgevoerd of moet worden uitgevoerd;*
b) voor de toepassing van deze bepaling is, tenzij anders is overeengekomen, de plaats van uitvoering van de verbintenis die aan de eis ten grondslag ligt:
 - *voor de koop en verkoop van roerende lichamelijke zaken, de plaats in een lidstaat waar de zaken volgens de overeenkomst geleverd werden of geleverd hadden moeten worden;*
 - *voor de verstrekking van diensten, de plaats in een lidstaat waar de diensten volgens de overeenkomst verstrekt werden of verstrekt hadden moeten worden;**c) punt a) is van toepassing indien punt b) niet van toepassing is.”*

De bevoegdheidsgrond vermeld in artikel 7.1. a) is slechts van toepassing indien deze vermeld in artikel 7.1 b) niet van toepassing is. Bijgevolg moet eerst worden nagegaan of één van de bevoegdheidsgronden vermeld in artikel 7.1 b) van toepassing is.

Volgens L. L. d. M. is de samenwerkingsovereenkomst ruimer dan een koop en verkoop van roerende lichamelijke goederen en is er sprake van diensten die zij aan P-S verleende. P-S leverde goederen aan L. L. d. M. in Frankrijk. L. L. d. M. hield deze goederen in bewaring of stelde ze tentoon in haar winkel met het oog op de verkoop ervan aan haar klanten. De overeenkomst bepaalde dat de goederen die zij verkocht had aan haar klanten maandelijks door P-S en haar gefactureerd werden.

Het hof is van oordeel dat de samenwerkingsovereenkomst tussen partijen elementen van een dienstenovereenkomst (bewaring) bevat. Daarnaast vond eveneens een verkoop van de goederen door P-S aan L. L. d. M. plaats. De goederen waarvoor P-S de factuur heeft opgesteld betreffen immers goederen die door P-S aan L. L. d. M. geleverd werden.

Partijen tonen niet aan dat de overgang van de eigendom van de goederen van P-S naar L. L. d. M. een andere rechtsgrond dan een verkoop heeft.

Zowel voor de bewaring als de verkoop is de rechtbank van de maatschappelijke zetel van L. L. d. M. in Frankrijk bevoegd, hetzij als de rechtbank van de plaats waar de diensten volgens de overeenkomst verstrekt werden of verstrekt hadden moeten worden, dan wel als de plaats waar de goederen, die het voorwerp vormen van de ingevorderde factuur, door P-S aan L. L. d. M. geleverd werden of geleverd hadden moeten worden.

Bijgevolg had P-S L. L. d. M. moeten dagvaarden voor de rechtbanken in Frankrijk, zodat de eerste rechter zijn rechtsmacht had moeten afwijzen.

Het hoger beroep van L. L. d. M. is gegrond.

15. L. L. d. M. vordert de betaling van een schadevergoeding van 1,00 EUR wegens tergend en roekeloos procederen van P-S. Volgens haar wist P-S dat L. L. d. M. de twee bijkomende cheques aan S. France betaald had.

Het instellen van een vordering is een recht dat slechts foutief wordt uitgeoefend, indien dit op lichtzinnige of kwaadwillige wijze gebeurt of met het oogmerk om te schaden.

L. L. d. M. toont niet aan dat dit het geval is. Het loutere feit dat S. France de cheques heeft geïnd toont niet aan dat P-S foutief gehandeld heeft. S. France heeft de door haar geïnde bedragen immers niet volledig aan P-S overgemaakt.

De vordering strekkende tot betaling van een schadevergoeding wegens tergend en roekeloos geding is ongegrond.

VI. GERECHTSKOSTEN

16. Als in het ongelijk gestelde partij dient P-S veroordeeld tot betaling van de gerechtskosten van L. L. d. M.

L. L. d. M. heeft voor de eerste rechter verstek laten gaan en is bijgevolg niet gerechtigd op een rechtsplegingsvergoeding voor de procedure voor de eerste rechter.

Partijen verzoeken het hof niet af te wijken van het basisbedrag van de rechtsplegingsvergoeding en er bestaat tussen hen geen betwisting over het bedrag van de rechtsplegingsvergoeding.

17. De raadsman van P-S bevestigde dat met S. France een regeling getroffen is voor de gerechtskosten van de vordering in tussenkomst en gemeenverklaring. Deze kosten werden door S. France reeds aan P-S betaald zodat zij niet nogmaals dient veroordeeld te worden.

VII. BESLISSING

Het hof beslist bij arrest op tegenspraak.

De rechtspleging verliep in overeenstemming met de wet van 15 juni 1935 op het gebruik van de taal in gerechtszaken.

Het hof verleent akte aan de afstand van de rechtsvordering van BVBA P-S tegen de vennootschap naar Frans recht S. France.

Het hof verklaart het hoger beroep toelaatbaar en gegrond als volgt.

Het hof hervormt het bestreden vonnis en doet opnieuw uitspraak.

Het hof zegt voor recht dat de eerste rechter zich zonder rechtsmacht had moeten verklaren.

Het hof veroordeelt BVBA P-S tot betaling van de kosten van het geding, aan de zijde van de vennootschap naar Frans recht L. L. d. M. enkel begroot en door het hof vereffend op de rechtsplegingsvergoeding van 1.320,00 EUR in hoger beroep.

Dit arrest werd uitgesproken in de openbare zitting van 15 januari 2020 door

Raadsheer

Griffier-hoofd van dienst